

Príloha č. 6 výzvy: Podmienky súladu projektu s princípmi 3D

Kód výzvy: **PSK-UV-015-2026-DV-EFRR**Názov výzvy: **Dostupné bývanie v obciach z Atlasu rómskych komunít**

Splnenie podmienky súladu Žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej len „ŽoNFP“) s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie (ďalej len „princípy 3D“) bude vyhodnotené z predložených ŽoNFP v zmysle podmienok uvedených v tejto prílohe.

Projekt realizovaný v obci s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít¹ (ďalej len „MRK“) podľa [Atlasu rómskych komunít 2019 a jeho následných ekvivalentov](#)² (ďalej aj „ARK 2019“) musí prispieť k zníženiu segregácie, stigmatizácie a getoizácie a/ alebo k ich neprehĺbeniu. Podrobné definície 3D princípov a informácie k ich uplatňovaniu sú uvedené v [Metodickom výklade pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, destigmatizácie a degetoizácie vo výzvach Programu Slovensko 2021 - 2027](#).

V súlade so Stratégiou rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030³ marginalizované rómske komunity (MRK) definujeme ako:

- a) segregované osídlenia, ktoré sú okolím považované za rómske a v ktorých sa kumulujú rôzne štrukturálne znevýhodnenia;
- b) osídlenia, ktoré sú okolím považované za rómske, lokalizované na okraji a vo vnútri obcí alebo miest, v ktorých sa kumulujú rôzne štrukturálne znevýhodnenia;
- c) rómske obyvateľstvo, ktoré nežije v osídleniach, ale čelí znevýhodňujúcim sociálno-ekonomickým podmienkam v dôsledku štrukturálnych nerovností. Do tejto skupiny patria aj obce s väčšinovým podielom rómskeho obyvateľstva.

Osídlenie (MRK) je priestorovo definovaná lokalita v obci, na okraji obce alebo v extraviláne obce, v ktorej sa nachádza aspoň 5 obydľí alebo aspoň 30 obyvateľov považovaných majoritnou časťou spoločnosti za Rómov.

Všetky podporené projekty majú prispieť k zníženiu segregácie, stigmatizácie a getoizácie a/alebo k neprehĺbeniu sociálneho vylúčenia marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Pri vyhodnotení splnenia princípov 3D budú akceptovateľné projekty, ktoré znižujú sociálne vylúčenie aspoň v jednej z uvedených troch oblastí, a zároveň neprehlbujú vylúčenie vo zvyšných dvoch oblastiach. Očakávaným výstupom projektov je lepší prístup obyvateľov MRK k základným službám v obci, zlepšenie životných podmienok a podpora integrácie obyvateľov MRK do obce.

V predložených ŽoNFP budú posudzované aj dopady realizovaných oprávnených aktivít, t. j. akým spôsobom projekt z dlhodobého hľadiska podporuje integráciu MRK, ako prispieva k zníženiu sociálneho vylúčenia, akým spôsobom predchádza zhoršeniu súčasného stavu v oblasti segregácie, getoizácie a/alebo stigmatizácie.

¹ Pre účely tejto výzvy sa pod pojmom obec, v prípade mesta Košice, rozumejú aj jednotlivé mestské časti, ktoré majú vlastné katastrálne územie v rozsahu zverenom zákonom č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov alebo zákonom č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov a štatútom.

² Ekvivalent vydaný Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

³ Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 je dostupná:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030/>

Príloha č. 6 výzvy: Podmienky súladu projektu s princípmi 3D

VŠEOBECNÉ ZÁSADY SÚLADU ŽoNFP/ PROJEKTU S PRINCÍPMI 3D

V zmysle v [Metodického výkladu pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, destigmatizácie a degetoizácie vo výzvach Programu Slovensko 2021 - 2027](#) novú bytovú výstavbu v existujúcich segregovaných osídleniach považujeme za najmenej žiadúce riešenie a jej realizáciu je možné tolerovať len po vyčerpaní všetkých alternatívnych možností.

Základnou podmienkou splnenia súladu ŽoNFP/projektu s princípmi 3D je::

- výstavba nových vyhovujúcich foriem bývania pre obyvateľov MRK musí prispieť k zníženiu fyzickej izolácie t.j. k zníženiu vzdialenosti od jadra obce/mesta/mestskej časti oproti súčasnemu umiestneniu alebo zvýšeniu celkovej dostupnosti občianskej vybavenosti v prospech obyvateľov MRK;
- lokality určené na novú výstavbu sa nenachádzajú za hranicami obce, ale sú jej súčasťou alebo prirodzeným funkčným rozšírením spoločne s existujúcimi službami, ktoré sú bez rozdielu prístupné pre všetkých obyvateľov obce vrátane obyvateľov MRK;
- podporuje opatrenia zamerané na zníženie rizika prehlbujúcej sa segregácie, stigmatizácie a getoizácie t.j. dodržiavanie primeranej kapacity nového nájomného bývania vzhľadom na počet bytov a počet obyvateľov, ktorý by mal byť v súlade s prílohou výzvy č. 10 Zásady a podmienky sociálneho bývania;
- v prípade, že to miestne okolnosti a podmienky umožňujú podporuje etnický a sociálne zmiešané obsadzovanie podporených nájomných bytov so zohľadnením podmienok uvedených v Prílohe č. 10 – Zásady a podmienky sociálneho bývania.

Za jadro obce sa považuje časť obce, kde sa nachádzajú budovy základných obecných služieb, t. j. pošty, kultúrneho domu, obecného úradu, atď. Novovybudované bývanie musí z dlhodobého hľadiska zabezpečiť priestorovú integráciu t.j. desegregáciu.

V prípade rekonštrukcie existujúcej formy bývania, je základnou podmienkou splnenia súladu ŽoNFP/projektu s princípmi 3D:

- zlepšenie štandardov bývania;
- podpora ochrany zdravia;
- eliminácia zhoršovania situácie v oblasti segregácie, stigmatizácie a/alebo getoizácie s cieľom podporiť integráciu obyvateľov MRK do zvyšnej časti obce/mesta/mestskej časti napr. výstavbou súvisiacej infraštruktúry (*napojenie objektu pre bývanie na inžinierske siete, rozšírenie kapacity inžinierskych sietí vo vzťahu k objektu bývania, ktorý je predmetom projektu, chodníky, cesty, osvetlenie, parkovacie miesta a pod. vzťahujúce sa k objektu bývania, ktorý je predmetom projektu*).

Projekty, ktoré prehlbujú segregáciu, sociálnu a priestorovú izoláciu a tým zhoršujú situáciu v oblasti stigmatizácie a getoizácie obyvateľov MRK, nebudú podporené.

V prípade existencie rizika, že realizácia oprávnených aktivít zhorší situáciu v oblasti segregácie, stigmatizácie a/alebo getoizácie (*napr. dočasné uzatvorenie prístupovej komunikácie do osídlenia MRK z dôvodu novej výstavby, obmedzenie prístupu k pitnej vode z dôvodu výstavby a pod.*), prípadne obmedzí obyvateľom MRK fyzickú dostupnosť ostatných inštitúcií/služieb nachádzajúcich sa

Príloha č. 6 výzvy: Podmienky súladu projektu s princípmi 3D

v obci,/meste/mestskej časti, žiadateľ opíše opatrenia (vrátane spôsobu ich realizácie), ktorými predíde možným rizikám zhoršenia situácie v oblasti segregácie, stigmatizácie, getoizácie obyvateľov MRK.

V individuálnych, špecifických prípadoch môže byť pri novej výstavbe akceptovaná situácia, kedy je z objektívnych príčin nemožné vyhnúť sa priestorovej segregácii, resp. zvýšeniu vzdialenosti novej lokality určenej na bývanie od jadra obce, prípadne zníženiu dostupnosti služieb/inštitúcií pre obyvateľov MRK, ktoré sa nachádzajú v jadre obce v porovnaní so súčasným stavom.

Za individuálne prípady považujeme napr. neexistenciu iných vhodných pozemkov určených na výstavbu, nevysporiadané vlastnícke vzťahy, existujúce osídlenie sa nachádza v sústave chránených území Natura 2000, prípadne v environmentálne nevyhovujúcom území napr. záplavové územie, územie v pásme zosuvu, územie v zóne so znečistením ovzduším, v blízkosti priemyselných areálov alebo skládok odpadu, existujúca forma bývania v osídlení nie je vhodná na ďalšie užívanie z hľadiska záujmov ochrany zdravia a bezpečnosti obyvateľov, alebo iné obmedzenie, ktoré neumožňuje nadviazať na investície zamerané na podporu MRK v pôvodnom, existujúcom osídlení.

V takomto prípade je žiadateľ povinný uviesť a preukázať objektívne dôvody (napr. vyjadrenie obce k vlastníckym vzťahom k pozemkom, vyjadrenie orgánu zabezpečujúceho ochranu prírody a krajiny, stanovisko Okresného úradu životného prostredia a pod.), že sa v katastrálnom území obce nenachádza iná vhodnejšia lokalita na riešenie bývania. Takýto projekt musí zahŕňať návrh opatrení s konkrétnymi krokmi, ktoré prispejú k odstraňovaniu sociálnej segregácie, stigmatizácie a getoizácie a podporujú integráciu obyvateľov MRK do života obce, vrátane preukázania, že sprievodná sociálna služba asistenta bývania (kherutno/kherutni) podľa Prílohy č. 10 výzvy – Zásady a podmienky sociálneho bývania, bude poskytovaná v dostatočnom rozsahu zodpovedajúcom kapacite podporeného bývania a v súlade s plánom dlhodobej cieľenej práce s budúcimi nájomníkmi a obyvateľmi lokality.

ŠPECIFICKÉ PODMIENKY SÚladu ŽoNFP/PROJEKTU S PRINCÍPMI 3D V NADVÄZNOSTI NA OPRÁVNENÉ AKTIVITY PROJEKTU**Výstavba a rekonštrukcia sociálneho bývania⁴**

Žiadateľ (v časti 7 formulára ŽoNFP) konkrétne uvedie:

a) v časti 7.2 ŽoNFP

- východiskovú situáciu a stručne popíše dôvody realizácie oprávnených aktivít vo vzťahu k histórii vývoja bývania na území žiadateľa za posledných 5 rokov a informácie o súčasnom stave bývania pre obyvateľov MRK, ako aj nerómskeho obyvateľstva na území žiadateľa;
- informácie o stave stavebných pozemkov a stavieb na území žiadateľa vhodných a dostupných v obci na riešenie bývania;

⁴ Výstavba nájomného bytu formou nadstavby alebo prístavby bytovej budovy alebo nadstavby alebo prístavby nebytovej budovy alebo stavebná úprava budovy, ktorou vznikne byt v bytovom dome alebo iná rekonštrukcia

Príloha č. 6 výzvy: Podmienky súladu projektu s princípmi 3D

- žiadateľ priloží ako súčasť ŽoNFP Mapu celkového pohľadu obce alebo inú formu mapového výstupu (ideálne v mierke 1:1600) v zmysle Prílohy č. 2 výzvy – Podmienky poskytnutia príspevku a spôsob overenia, ktorá obsahuje:
 - vyznačenie stavebných pozemkov vo vlastníctve žiadateľa určených⁵ na výstavbu novej vyhovujúcej formy bývania (ak relevantné) ako aj stavieb vo vlastníctve žiadateľa vhodných na rekonštrukciu existujúcej infraštruktúry určenej na bývanie (ak relevantné);
 - identifikácia čísla parcely, resp. súpisného čísla nehnuteľností určených na rekonštrukciu/ výstavbu vyhovujúcej formy bývania (ak relevantné);
 - v prípade vybudovania bývania na novom území, vyznačenie umiestnenia existujúcich osídlení, existujúcich stavieb občianskej vybavenosti; hranice chránených území a ochranné pásma vodných zdrojov (ak relevantné);
 - existujúce pripojenia na rozvodné siete a kanalizáciu, komunikačnú sieť v dotknutej lokalite (ak relevantné);
- žiadateľ priloží ako súčasť ŽoNFP Uznesenie zastupiteľstva, ktorým žiadateľ deklaruje, že nedisponuje stavebnými pozemkami a stavbami v pozíciách vhodných na riešenie bývania (ak relevantné);

b) v časti 7.3 ŽoNFP ako realizácia oprávnených aktivít vytvorí podmienky pre:

- lepší prístup k adekvátnemu bývaniu, zlepšenie kvality života, ochrany zdravia, zvýšenie hygienických štandardov obyvateľov, lepší prístup k službám vrátane vzdelávania, trhu práce, zdravotnej starostlivosti a iných relevantných oblastí, čím prispeje k zlepšeniu situácie v oblasti segregácie, stigmatizácie;
- predchádzanie/elimináciu getoizácie (napr. aktivity zamerané na revitalizáciu a obnovu vonkajších/verejných priestorov, zabezpečenie prístupu k bežnej občianskej/technickej vybavenosti obce ako prístup k pitnej vode, zabezpečenie kanalizácie a nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami, služby v oblasti triedenia a zberu komunálnych odpadov, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov MRK;
- zvýšenie dostupnosti služieb nachádzajúcich sa v obci (pošta, obchody, doprava, štátne a miestne úrady, vzdelávacie inštitúcie a pod.), ako aj doplnkové služby sociálnej inklúzie, prípadne iné aktivity zamerané na integráciu a zlepšovanie vzťahov medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom v obci;
- aktivity destigmatizačného charakteru prostredníctvom zapojenia obyvateľov MRK napr. do procesu plánovania a/alebo realizácie projektu, organizovania spoločných osvetových, vzdelávacích, kultúrnych alebo komunitných podujatí pre rómskych a nerómskych obyvateľov obce, a/alebo iných aktivít zameraných na zoslabovanie predsudkov a stereotypov vo vzťahu k obyvateľom MRK;

c) v časti 7.4 ŽoNFP

⁵ Pozemky určené na komplexnú bytovú výstavbu v zmysle platného Územného plánu obce/mesta (ak relevantné)

Príloha č. 6 výzvy: Podmienky súladu projektu s princípmi 3D

- aké aktivity smerujúce k desegregácii, degetoizácii alebo destigmatizácii budú v novovybudovanej/zrekonštruovanej lokalite určenej na bývanie prebiehať počas a po ukončení realizácie projektu (vzhľadom na obdobie udržateľnosti projektu t.j. 5 rokov), s cieľom, aby v žiadnej z troch oblastí (desegregácia, destigmatizácia, degetoizácia) počas obdobia udržateľnosti projektu neprišlo k zhoršeniu situácie v porovnaní so stavom pred realizáciou.